

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд
за присъждане на образователна и научна степен „доктор“
в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“,
професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Международно право и
международни отношения“.

автор **ЯНИ ПЕТРЕ НИКОЛА**

на тема:

„БЪЛГАРО-АЛБАНСКИТЕ ОТНОШЕНИЯ В СВЕТЛИНАТА НА ОБЩОЕВРОПЕЙСКИТЕ ИНТЕГРАЦИОННИ ПРОЦЕСИ“

от проф. д-р **Борис Манов**

(ЮЗУ „Неофит Рилски“, катедра „Философски и политически науки“)

Настоящото становище е изготвено в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и ВПРАС на ЮЗУ „Неофит Рилски“, съгласно Заповед № 1557/15.07.2021 г. на Ректора на ЮЗУ и е възложено с решение на членовете на научното жури за провеждане на процедурата по защитата на дисертацията - Протокол №1/23.07.2021 г. .

I. Биографична информация за дисертанта.

Авторът на дисертацията Яни Петре Никола е роден през 1986 г., в Мала Преспа, Република Албания. 1988 г.. В родния си край завършва с отличен успех основното и средното си образование. От 2011 г. е дипломиран юрист в Русенски Университет „Ангел Кънчев“. Завръща се в Р.Албания, където започва трудовия си стаж като адвокат-стажант в гр. Корча, от 2012 г. изпълнява длъжността директор на НПО „Преспа – Маркетинг“, а от 2019 г. до момента е заместник кмет на Община Пустец.

През 2017 г. е зачислен за редовен докторант в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Изпълнил е всички задачи от индивидуалния си план и е отчислен с право на защита.

II. Данни за дисертацията и автореферата.

Дисертацията е в обем от 317 страници - увод, три глави, заключение, библиография, приложения и списък със съкращенията. Научният апарат обхваща 438 бележки под линия. Към дисертацията е добавена и библиографична справка на използваната и цитирана литература, която съдържа общо 194 заглавия на кирилица и латиница и електронни адреси на официални интернет сайтове и страници.

В технически план изложението е организирано прецизно, като логическата структура на текста е подчинена на последователността от стъпки за реализацията на целта и задачите на дисертационния труд.

Авторефератът е от 37 страници, разработен е в съответствие с изискваните стандарти, следва изложението в дисертацията и представя синтезирано и коректно основните моменти в нейното съдържание.

Посочена е една публикация в научно списание, реферирано в Scopus и са изведени приносите на дисертацията.

III. Актуалност на темата.

Дисертацията „Българо-албанските отношения в светлината на общоевропейските интеграционни процеси“, представлява изследване на системата на външнополитическо сътрудничество на Албания и България.

Актуалността на дисертационния труд се определя както от значимостта на проблемите на интегрирането на Западните Балкани в Европейския съюз, в това число и на Албания и на ролята на България в този процес, така и от ограничения брой самостоятелни изследвания, поставящи акцент върху отношенията между българската и албанската държава в условията на европейска интеграция, както в българската, така и в чуждестранната специализирана научна литература.

Актуалността, освен това се определя и от „историчността“ на предмета на дисертацията – изследват се , главно в трета глава, до голяма степен „ставащи“ „тук“ и „сега“ международно-политически и икономически действия и дейности, за които има „текущи“ коментари, но отсъства тяхното концептуално-„теоретично“ разглеждане и осмисляне. Важно в този план е и проследователно провежданата „актуализация“ на анализа в дисертацията, проявяваща се както в цитиранията, свързани с най-нови политически решения и документи и теоретични източници, така и в интерпретацията на последни факти и процеси от международната практика, като влиянието на пандемията „сovid-19“ върху разглежданите отношения и на перспективите за развитие на преговорните процеси на страните от Западните Балкани с Европейския съюз, и др.т..

IV. Съдържание и основни моменти в дисертацията.

1. Успешното провеждане на изследването се основава на определянето на неговите предмет, обект и теза, чиято основна идея е, че въпреки проблемите, които са налице в Албания и България, двете държави са успели да затвърдят своето дипломатическо сътрудничество и да ориентират в правилна посока развитието си, при което като държава членка на ЕС, „България е решена да помогне за засилване на стабилността на Западните Балкани и по-конкретно да съдейства на Албания с всичко по силите си, за да може „страната на орлите“ да стане част от европейското семейство“.

2. Важна предпоставка за положителните резултати на изследването е неговата „фактологична“ обеспеченост – използвана е литература на български, албански, руски, английски, немски език, и автори от Република Северна Македония, архивни документи на български, албански и унгарски език, както в областта на международното публично право, така и на правото на ЕС, основни документи от

международни конференции на ООН, форуми за диалог и преговори между Изтока и Запада (като Съвещанието по сигурност и сътрудничество в Европа), срещи на върха между НАТО и ЕС, списания, посветени на балканските проблеми, архиви, информация от публикуваните в интернет официални страници на споменатите международни организации, както и други дисертационни трудове, които акцентират върху отношенията между България и Албания.

3. В съдържателен план се очертават следните същностни характеристики на изследването:

а) дисертацията следва стройна логическа структура. Започва се с проследяване на историята на българо-албанските отношения през вековете, като закономерно се дава тежест на времето след учредяването на самостоятелна албанска държава. В този план изследването в дисертационния труд включва анализ на основните насоки и особености на външната политика на Албания и България, обхващащи историческата динамика на ключовите международни проблеми от Балканските войни до наши дни като е поставен акцент върху българо-албанското участие в евроинтеграционните процеси в периода 1994 -2004 г. и с цел подчертаване международноправните характеристики при изследването на сътрудничеството между двете държави са анализирани съвременните аспекти на етномалцинствения въпрос в българо-албанските политически отношения.

б) същностни характеристики на дисертацията са 1) че в нея се осъществява цялостно изследване на българо-албанското политическо, икономическо и културно взаимодействие; 2) че последователно се прилага сравнителния подход като са включени сравнения, изводи, оценки и прогнози за пътя на България и Албания към НАТО, участието им в евроинтеграционните процеси и е направена оценка на състоянието на двустранните им отношения и, което е особено значимо, прогноза за бъдещата динамика на външнополитическото развитие на двете страни.

в) друг важен момент е фактът, че дисертантът в края на всяка глава прави „изводи“ от осъществения анализ, които не само обобщават казаното в изложението, но и служат като основа за „преход“ към предприеманото изследване в следващата част на дисертацията;

г) в дисертацията личи богатата обща, историческа и правно-политическа култура, написана е с видим „авторов“ подход, който се проявява особено ясно при формулирането, аргументирането и провеждането на защита на тезата на дисертацията, която закономерно намира най-съществените си аргументи и резултати в третата глава „Българо-албанското междудържавно сътрудничество – стабилизиращ фактор в европейския югоизток“. В нея, след като разглежда основните геополитически фактори, предизвикателства и проблеми пред развитието и евроинтеграцията на Западните Балкани и на Албания в това число и очертава възможните пътища за тяхното решаване в по-близък или по-далечен исторически план, Яни Никола формулира основния извод, който доказва правомерността на тезата на дисертацията, че въпреки съществуването на множество препятствия, бъдещето за Албания изглежда оптимистично, тъй като подходът на ЕС за изграждане на обединена Европа се основава на насърчаването на демокрацията в рамките на устойчива пазарна икономика и развито демократично и гражданско общество в страните кандидатки за членство, а България играе и ще играе

много важна роля, защото подкрепя и се очертава да помага и в бъдеще Албания да намери своето място в демократична и обединена Европа.

д) мисля, че съществена характеристика на рецензирания труд е стремежът на дисертанта да не остава на нивото на абстрактния теоретичен анализ, а да търси и намира значими конкретни практически проекции на изследваните политическите процеси, поради което изследването има практическо значение както за международното публично право, така и за правото на Европейския съюз, а в по-широк контекст – и за правото на международните организации.

V. Критични бележки, препоръки и въпроси, относно дисертацията.

С изключение на някои незначителни бележки от коректорско-редакторски характер, нямам съществени критични бележки и препоръки. Тук бих изтъкнал специално, че дисертацията и авторефератът са написани и представени за защита на много добър български език.

VI. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Самооценката на приносните моменти на дисертацията е оформена в съответствие с изискванията.

Смятам, че докторантът основателно посочва свои приноси към проблемите на теорията на международно право и международни отношения и по-специално във връзка с тяхното проявление в историята, сегашното и бъдещо развитие на българо-албанските отношения. Струва ми се обаче, че би било – по-добре ако някои от тях се обединят и общият брой се редуцира до 4 или максимум 5 (сега са посочени 12).

VII. Заключение.

Казаното до тук за постигнатите резултати в рецензираната дисертация, както и нейната актуалност и практическа значимост ми дават основание да предложа на уважаемото научно жури за провеждане на защитата на дисертационния труд на тема „Българо-албанските отношения в светлината на общоевропейските интеграционни процеси“, да присъди на неговия автор Яни Петре Никола образователната и научната степен „доктор“ в научната област: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.6. Право, научна специалност „Международно право и международни отношения“.

17.08.2021 г.
Гр. Благоевград

Подпис:
Проф. д-р Борис Манов